

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1566 usque ad annum 1572

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1772

VD18 90118634

§. 45. Altera Cardinalis epistola ad Morillonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67213)

§. XLV.

Sæcul. XVI.
A.C. 1567.

Altera Cardinalis epistola ad Morilonium.

„Haud immemores sumus diffidiorum, ^{Bajana}
 „quæ nonnulli suscitabant, dum ^{p. 61. & seq.}
 „propositiones a nostris Magistris Mi-
 „chaele Bajo, & jam defuncto Joanne
 „Hesselio Lovanii in Scholis, ac dispu-
 „tationibus enuntiatas impugnare mo-
 „liti sunt: unde controversiæ eo pro-
 „cesserunt, ut quidam Religiosi ex Or-
 „dine sancti Francisci in Atheni suo
 „conventu, & alibi adversus eos decla-
 „marint, & præfatas propositiones a
 „Parifina Facultate, prout illas ex eo-
 „rum libris decerpserunt, proscribi cu-
 „rarint: exinde autem major adhuc ti-
 „menda est offensio, gravioresque tu-
 „multus, quibus Lovaniensis Universi-
 „tatis honor lædetur: insuper posset
 „quoque inde oriri dissensio inter ipsos
 „Universitatis Magistros, eoquod illi,
 „quibus hæ propositiones offensioni e-
 „rant, sunt Seniores inter Doctores,
 „illi vero, qui eas enuntiarunt, sunt
 „homines docti, pii, magnæque aucto-
 „ritatis, suosque fautores in hac Schola
 „numerant, aliunde vero, si se subji-
 „ciunt, uberes fructus Ecclesiæ con-
 „ferre possunt: ut igitur hisce malis re-
 „medium opponatur, Pius IV. felicis

F 4

„re-

Sæcul. XVI.
A. C. 1567.

„recordationis Pontifex mihi injunxit,
 „ut utrique parti silentium imponerem,
 „eisque indicta anathematis poena præ-
 „ciperem. ut a vocibus non usitatis in
 „Scholis deinceps abstineant, nec ul-
 „lam de iis mentionem faciant, neque
 „in læsionem horum Doctorum quic-
 „quam proferant. Id etiam exacte ef-
 „fectui dedi: progressu autem tempo-
 „ris contigit, ut Doctor Bajus Lovanii
 „suos libros typis vulgaret, quibus *tra-*
 „*ctatum de libero arbitrio* unacum aliis
 „opusculis articulos hodiedum in Ec-
 „clesia controversos concernentibus in-
 „seruit: ast hæc ipsa opuscula Romam
 „missa inter Doctores ingens suscita-
 „runt scandalum, adeo, ut summus
 „Pontifex perlectis hisce libris, ac per-
 „cepto aliorum judicio maximopere
 „commotus fuerit, atque ardentem ex-
 „optaverit, ut præfatus Doctor, quem
 „ut nosti, multum amo, ab edendis
 „suis libris abstinuisset, necnon Aposto-
 „licis jussis, quæ eidem significabam,
 „obtemperasset. Postea Pontifex in me-
 „moriam mihi revocabat ea, quæ tum
 „gesta fuere, dum ejus Prædecessor nu-
 „per defunctus mihi hoc negotium com-
 „mittebat: equidem hujus Doctoris me-
 „rita, necnon præclara, quæ Ecclesiæ
 „præstare possent, obsequia eidem ex-
 „posui, ac rogavi, ut virtutis, & stu-
 „dii

„dii in hoc Doctore eminentis rationem
 „habere, eumque, quantum fieri pot-
 „erit, benigne, ac sine offensione ha-
 „bere velit: id quoque summus Ponti-
 „fex magna pietate, ac charitate vere
 „Christiana mihi indulfit, præfati Baji
 „sortem miseratus, eumque in hunc er-
 „rorem ideo prolapsus ratus, quia ex
 „impetu disputationis cum suis confrat-
 „ribus habitæ animatus esset, ubi pro-
 „ut sæpe fieri amat, propositionem ex
 „injuria prolatam propugnare aliquis
 „veluti adstringitur, & si ita loqui fas
 „est, quali vi cogitur ad proferendas a-
 „lias magis adhuc absurdas, magisque
 „Religioni adversas: quapropter Papa
 „mihi concessit, ut salva fidei veritate,
 „& sine ejus auctoritatis, ac dignita-
 „tis præjudicio circa hunc Doctorem
 „id omne decerneretur, quod fieri pot-
 „erit, dummodo ille cunctis, quæ ipsa
 „æquitas deposcit, necnon Pontificis
 „censuris sese subicere velit, proin ut
 „hac in re cum charitate requisita pro-
 „cedatur, hinc primum præfatorum
 „librorum folium, ne libri Auctor, aut
 „typi locus agnosci queat, fuit ablatum,
 „& postea hic idem liber plurium ex
 „variis Nationibus Doctorum examini
 „subjectus, qui tamen una omnes plu-
 „res hujus libri propositiones censuris
 „perstrinxerunt, eodem modo, quem

Sæcul. XVI.
 A.C. 1567.

Sæcul. XVI. „deprehendes in hac Pontificis Bulla,
A.C 1567. „quam ad te unacum epistola trans-
 „mitto, ubi circa præfatas propositio-
 „nes damnatas declaratur, quod ea-
 „rum quædam sint suspectæ, aliæ er-
 „roneæ, aut scandalosæ, atque illarum
 „non paucæ, quamvis juxta rigorem
 „in sensu sano exponi, atque excusari
 „possent, nihilominus piis legentium
 „auribus offensionem sint. Hæc quoque
 „damnatio adeo generalis fuit unacum
 „addito verbo: *respective*, ut major mo-
 „deratio adhiberi non potuisset.

„Cum autem, prout in hac Bulla
 „videbis, Papa mihi injungat, ut vel
 „per me, vel per alios, quicquid salva
 „Religionis dignitate convenire judi-
 „cavero, ad componendum hoc nego-
 „tium in usum deducam, malumque,
 „quod inde oriri posset, præpediam, ad
 „quod opus tu maximo omnium Zelo,
 „ac moderatione præditus videris, ut
 „proin huic desiderio satisfacere possis,
 „cum notum habeam affectum, quem
 „erga Bajum foves, quinimo ego ipse
 „met illum æstimo tanquam Virum pro-
 „bum, maximeque orthodoxum, qui
 „quamprimum de censura, & Sanctita-
 „tis decisione certior reddetur, eidem
 „contradicere ausurus non erit; secus
 „enim conceptam de ipso piam opinio-
 „nem abjicerem, illumque meo præsi-
 „dio

„dio indignum reputarem, quamvis eum
 „hucusque tanquam virum virtuti de-
 „ditum, ac bona indole præditum, cu-
 „jus quoque consiliis me singulis die-
 „bus usurum spero, veneratus sum, hinc
 „consultum mihi videtur, quod il-
 „lum advoces, eique meo nomine, quæ
 „tibi perscripsi, significes, Bullæque
 „authographum tradas, in quo Ponti-
 „ficis mentem perspiciet, ac cognoscet,
 „quod ego, ne partibus meis deessem,
 „hanc Bullam exequi compulsus fue-
 „rim, quamvis id absque ullius offen-
 „sione, quantum fieri poterit, ad usum
 „deduci desiderem: præterea ex hac
 „Bulla perspiciet, quod nec ipsius, nec
 „libri mentio fiat, sed duntaxat
 „quædam propositiones memorentur
 „decerptæ ex quodam libro, quin in-
 „dicetur, qualis hic sit, quia tamen
 „hic liber publici juris sit factus, ideo
 „remedium opponere necesse fuit; non
 „enim mihi perspectum est, quod a dam-
 „natione abstinere potuerit, simulque
 „omnia exemplaria supprimi. Cete-
 „rum si necessitas suadet, ut hanc Bul-
 „lam, postquam cum hoc Doctore prius
 „ea de re egisti, Decano, & præcipuis
 „Facultatis membris exhibeas, id fa-
 „cere poteris, ut omnes Sanctitatis
 „suæ censuram scientes non permittant,
 „quatenus ejusmodi propositiones pro-
 „pugnent

Sæcul XVI.
 A. C. 1567.

Sæcul. XVI. „pugnentur, qualicumque demum glossa,
 A.C. 1567. „aut interpretatione circumscriberentur,
 „certum enim te esse volo, quod ad
 „eas excusandas, jam omne, quantum
 „fieri potuit, studium fuerit adhibitum,
 „ac summus Pontifex in hac causa tan-
 „tam impenderit diligentiam, ut am-
 „plior adhiberi non potuisset, etiam si
 „de salvando toto Orbe ageretur, nam
 „res tanti est momenti, & Pontifex
 „eam tantopere cordi habet, ut tunc,
 „ni prompte occurreretur, majus ma-
 „lum Ecclesiæ imminere vereatur:
 „itaque anxie per te certior reddi cu-
 „pio, quomodo hoc negotium pertra-
 „ctetur, ut desuper Pontifici referre
 „valeam: interim opto sincere, ut
 „præfatus Doctor hanc rem æquo ani-
 „mo ferat, cunctaque pericula evitet,
 „in quæ, si aliam agendi rationem in-
 „eat, impingere posset. Ceterum rogo
 „te omni, quo possum, affectu, ut
 „nulli solertiæ parcas, eorumque, quos
 „tibi expedire videbitur, consilia ad-
 „hibeas, præcipue vero sollicitè exclu-
 „das illos, quos nimium contra hunc
 „Doctorem exacerbatos deprehendes:
 „nulla enim hac in re alia est intentio,
 „nisi ut malo, sicuti dixi, remedium
 „afferatur, & quantum fieri poterit,
 „hic Doctor non offendatur: ex altera
 „autem parte nequaquam a Sanctitatis
 „sue

Sæcul. XVI.
A.C. 1567.

„suæ mente devietur, nihilque eorum
 „præmittatur, quæ ad conservandam
 „doctrinæ puritatem conferre possunt.
 „Denique omni studio me piis tuis me-
 „moriis commendans Creatorem exoro,
 „ut tua adimpleat desideria. Datum
 „Romæ die decima tertia Novembris
 „Anno Domini millesimo quingentesimo
 „sexagesimo septimo. „

Tertiam adhuc epistolam idem Car-
 dinalis Granvellanus scripsit, quæ ta-
 men ad nostras manus non pervenit.
 Acceptis hisce literis Mechliniensis Vi-
 carius Generalis Michaeli Bajo signifi-
 cabat, quatenus die vigesima secunda
 Decembris Bruxellas venire velit, ut
 cum illo de negotiis sibi Roma com-
 missis agere posset. Ad hæc die vige-
 sima ejusdem Mensis Bajus Doctor se
 præstituta die venturum respondit, ea-
 demque occasione Parocho Mechli-
 niensi ad Sanctum Joannem indicavit,
 quod Sacræ Sedis decretis se subicere
 vellet, ac sua docilitate omnibus satis-
 factum iri speraret: priusquam vero
 sese itineri accingere poterat, Moril-
 lonius totius hujus rei feriem, ac nor-
 mam, quam juxta Pontificis mentem,
 & mandata a Cardinale recepta tenere
 decrevisset, Cardinali perscripsit sequen-
 tibus his verbis. Eminentissime Domi-
 ne: „Trinas Illustrissimæ Dominationis
 „tuæ

Sæcul. XVI.
A.C. 1567.
 „tuæ literas unacum demandato ne-
 „gotio in caussa nostri Magistri Bajii
 „heri recepi præter Bullam Sanctissimi
 „Domini nostri Papæ, qui merito pro-
 „positiones ibi contentas damnavit,
 „cum eadem unice ad ciendos tumul-
 „tus idoneæ sint: insuper cuncta ad
 „me perscripta perlegi, ac tuum con-
 „siliium ad unquem sequor, sperans,
 „quod Deo adjuvante desuper gratum
 „tibi nuntium referre possim: desuper
 „contuli cum Sant - Bavone, ut præ-
 „viam hujus rei notitiam habeat, si
 „profanæ potestatis auxilio opus est,
 „cum in rebus judiciariis haud exigat-
 „tur Regium *Placet*. Accersivi quoque
 „præfatum Bajum, quem cras ventu-
 „rum credo, ubi experiar, quid per-
 „rationes, & lenitatis viam efficere
 „potero: si autem illum flecti nescium
 „comperero, nostrum Dominum Deca-
 „num (*) & Parochum (***) Socios
 „advocabo, ut rei gestæ testes habeam:
 „confido autem, quod paternis, ac
 „charitate plenis monitis ad saniora
 „reduci possit: certe enim Illustrissima
 „vestra Dominatio in ejus favorem ma-
 „gna

(*) Hic erat Jansenius postea Gandaven-
 sis Episcopus.

(**) Nempe Parochus Bruxellensis ad Sanctam
 Gudulam.

Sæcul. XVI.

A. C. 1567.

„gna præstitit, dum in hac Bulla
 „ejus nomen exprimi præpedivit: prin-
 „cipale autem objectum est illius liber,
 „qui omnino supprimendus est: de ce-
 „teris autem utut res se habent, quo-
 „niam semper hunc Doctorem tanquam
 „Virus probum, ac sincerum venera-
 „tus sum, hinc spero, quod illum fa-
 „cilius inclinaturus sim, ac olim Ma-
 „gistrum Joannem Lovaniensem (*)
 „qui quidem doctus, suis tamen opi-
 „nionibus, erroribusque pertinaciter im-
 „mortuus est, cui Deus sit propitius,
 „Scripti ad Illustrissimam Domina-
 „tionem vestram ea, quæ mihi narrabat
 „noster Lupi, dum adhuc Mechliniæ
 „eram, postea vero Lovanium dela-
 „tus, desuper contuli cum præfato Bajo,
 „qui hac in re sese subjecturum promi-
 „sit: insuper idem perscripsit ad Mech-
 „liniensem sancti Joannis Parochum,
 „qui eidem responsum dedit, quod ap-
 „positum reperies epistolæ, quam ad
 „me heri Bajus scripsit, ubi fit relatio
 „de colloquio Lovanii hac super re in-
 „ter nos habito, dum ei exponebam,
 „omnem novitatem periculis subjici.
 „Acriter Bajus querebatur de Tiletano,
 „qui juxta ipsius relationem gloria-
 „batur,

(*) Seu Joannem Hesselium jam mor-
 tuum.

Sæcul. XVI. „batur, brevi adventuram esse Bullam
A.C.1567. „unacum censuris, in id tamen incum-
 „bam, ut inter utrumque concordia
 „restitui possit, salva tamen Religione,
 „& præfati Tiletani auctoritate, nam
 „cum illo sanior Facultatis pars con-
 „spirat. Insuper præfatam Bullam com-
 „municabo Albæ Ducis Confessario, (*)
 „ut de ejus mente certior reddar: idem
 „quoque præstabo cum ceteris ejus Or-
 „dinis Fratribus; ut enim rem probe
 „aggrediar, mihi consultum videtur,
 „quod Pepinus Provincialis, necnon
 „Namurcensis, Aethensis in Hannonia,
 „& Audomaropolitanus Guardiani hisce
 „novitatibus olim addicti accersantur,
 „ut eisdem quoque hæc Bulla, ac cen-
 „sura significetur, ne illius ignorantiam
 „obtendere valeant, imposterum autem
 „diversam agendi rationem teneant.
 „Datum Bruxellis die vigesima prima
 „Decembris.,

§. XLVI.

*Facultas Morillonii jussu ad propo-
 neudam ei Bullam convocata.*

Postea Morillonius Bajo demandatum
 sibi negotium, Papæ constitutio-
 nem, necnon ejusdem sicut, & Cardi-
 nalis Granvellani consilia significabat,
 ubi

(*) Erat is ex ordine S. Francisci.